

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

נא.

עין משפט נר מצוה

א ו' נמי פ"א מהל' אשכנזי ב' מהל' טו
 טו ע"ש ע"ש פ"א כ
 טפ"א חב"ב
 ב' ב' מ"י טפ"א מהל'
 ט"מ ה"ה ו' ע"ש י"ד
 ט"י רנ"ב ע"ש ט'
 י"א ג' מ"י פ"ח מהלכות
 י"ט ה"ה כ' סג'
 ל"ח ע"ה ע"ש ו' א"י ט'
 תפ"א ע"ש ד:

רבינו הגנאל (תשך)
 שנהגו שלא לרוחץ שני
 אהנים באחד, ונכנסו יהודה
 והלל בני ר"ג לרוחץ
 באחד, ולעזוב עליהם כל
 המדינה, אמרו לא ראינו
 כך מימינו, ונשמט הלל
 ויצא לבית החיצון ולא
 רצה לומר להן מותרים
 אהם. וכן בכירי נהגו שלא
 לצאת בשבת בקורדיקסון,
 פירוש בעל שאין לו עקב,
 והוא (מנ"ח) ו(מנ"ל), ויצאו
 יהודה והלל בקורדיקסון
 בשבת, ולעזוב המדינה
 עליהם כו'. וכן עכ"כ נהגו
 שלא ליטב על פסולי גוים
 בשבת, ונדמן לרשב"י
 ויטב בשבת בעכו על
 פסולי גוים שיש להם
 הבנות, ולעזוב עליו כל
 המדינה וכו'. הגה אלו כלן
 לא יצאו לומר להם מותרין
 אהם, ושבת בני מדינות
 נתנו כיון דלא שכיוו להחיות
 בניהון אחוה למסרן ולהחיות
 כמו שאמרנו על הכותים.
 ונא אהם מצו טעמא,
 כדנתיב ע"ה הכל אדם
 ורוחץ חרוץ מאביו וחמיו
 ובעל אמו, והוא הרוחץ
 לבעל אחותו שאסור כמו
 אביו וחמיו ובעל אמו,
 וגזר על שיש אהים כאחד
 משום בעל אחותו. תנא
 תלמיד לא ירוחץ עם רבו
 ואם רבו צריך לו מותר.
 ירושלמי ר' אלעזר בשם ר' אבהו
 אבון כל לבד שאינו יודע
 מהוא מותר וטועה בו
 באיסור, נסאל ומתירין לו.
 וכל דבר שיועד שמותר
 ונהג בו איסור, נשאל ואין
 מותרין לו. כל הרבנים
 תלו אותן במתא, נשיה
 ונהגו דלא למעבר עבידא
 ביומא דירחא, מנהגא,
 ודלא עבדי באפוקי שבתא
 ע' דהתפנית סידרא, ובשני
 ובחמישי עד דהתפנית
 מנהגא. כי אהת
 רבה בר רב הנהג בכלל אכל
 השבט דאיתיהו דנהגו בו
 בני בבבל איסור, כדגסינן
 באלו טרפות דאקשאוה
 של קובה כ"ע לא פליגי
 דאסור, והוא החלב שעליה
 למעלה, דאיתיהו [כי הא
 דאמר ר' אריא א"ר אמי
 מקמצינן, והכא בבבל נהגו
 בני איסור. שמעיה דר' יוחנן
 תנינא הוה קאי קמיה נדר'
 חנינא] אמר קמון הוב לי
 דאיכיל, תהייה דהוה קאי
 מהטא א"ר בבבלי את גוים
 שדי. עול לגבי רבה בר
 בחנן בר אריא ורבה בר
 נתן, כדחזונו כסיה לאה
 דאיתיהו דהוה אכיל ליה,
 א"ל שונותו בכנא שאין
 מתירין בפניהם דברים
 שנהגו בהן איסור. ורבה
 כדויתביה להם שאין
 חלה דהיינו על עממין.
 דלמא תורף חליהן חלה מן עיסה של אורו על עיסה של חטיין, דאתו למימר כיון שכלן חייבין בחלה, מין אחד
 מין, זה פטר את זה והו פטר את זה. גופה דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה רשאי להתירן בפניהם.
 אוקמה רב כדסא בכותא, מאי טעמא משום דסרי, אומרין הלא דבר פלוני היינו נוהגין בו איסור והיה מותר, גם
 דבר זה כן מותר הוא, ורובא להתיי האיסור, לפיכך כל דבר שנהגו בו איסור אין מותרין אותו להם, ולא כותא
 בלבד אלא אפילו מושאין בן תורה וחיישין בו האי גונא, אין מותרין להם. כגון תוספתא בתם מסקין בכבול

דסרי מינתא. של קולא ומזלוני יומי: הנה אינשי נמי. כיון
 ללא גמירי: סרי מינתא. קושטיא היא דלתו לאימונעי מחלה אף
 מדגן: הספריש מן האורו על הדגן אוכל נהגו על כל חל השס
 על האורו ולא ניתקן הדגן והמפריש מן הדגן על האורו מאכל
 צביל לכהן שאין השס חל על הדגן
 צבילי האורו שיהי אינו מחוייב
 ונתמלא שאין זו חלה אלא טבול:
רוחלון שני אהים לאחד. ואין כאן
 משום פירות דנימא מתוך שמזונין יחד
 ועשוי רוחלון ערומים זה את זה נותנין
 עין איש בחמיו למשכב וכו': ואין
רוחלון דו. כלומר אין נהגים שני
 אהים לרחוץ כאחד: צבול. מקום:
קורדיקסון. אשקפונ"ס רחבים ולא
 חיישין דילמא משתלפי ואמי
 לאייתינהו ארבע אמות ואין דרך
 צני צרי ללכת בקורדיקסין שהן
 נוהגין בהן איסור: **פספלי נכרי.**
 שהן מוכרין בהן סמורה ולא חיישין
 לשתא: **כפותאי דמי.** דקיון ללא
 גמירי ולאו מקום תורה הוא סרי
 מינתא: **מאזיו ומי.** מתוך שרואהו
 ומוכר שמס ילא נותן לכו להרחור
 וכן בחמיו נותן לכו שימיה אשתו
 מכלא וכן צבול אמותו נמי איכא
 הירחורא: **משום כבוד אביו.**
 ששמטו במרחץ: **ואסו אינהו.**
 צני כבול: **תלמיד לא ירחץ עם**
רבו. שרין להפשיט מכבדו
 וממולא: **ואס היס רבו צריך לו.**
 שימטו במרחץ: **אכל דאייתרא.**
 חלצ צנפיפת הקיזה שהקיזה כפופה
 ועשיה קשת ואותו חלצ שצמקוס
 היתר אוכלין צני ארץ ישראל וצני
 צבל נוהגין צו איסור: **צנינו כפותאי.**
 דלמירין לעיל [נ:] צדים המותרים
 ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה
 רשאי להמירן בפניהן ואוקמה רב
 חסדא צבותאי: **הני מילי מצבל**
לצבל. מעיר לעיר צבל דקיון ללא
 כיפי להדלי אס ישנה מנהגו לעיניהן
 יש כאן מפני המחלוקת וכל שכן
 מצבל לארץ ישראל אל ישנה את
 מנהג המקום מפני המחלוקת:
אכל מארץ ישראל לצבל. אס ישנה
 את מנהגו צבל אין כאן מחלוקת
 דאנן כיפינן לצני א"י דאינהו סמיכי
 וצבל לא סמיכי: **עבדינן כוונתיהו.**
 כלומר אס צאנן משס לכאן אין להם
אפילו סימא מארץ ישראל לצבל. אל
 ישנה: **לא סאלג.** דאייתרא:
 ונטול

אי אתה רשאי להתירן בפניהם אמר לו ולא
 מי איתמר עלה אמר רב חסדא בכותאי כותאי
 מאי טעמא משום דמסוכרי מילתא הנך אינשי
 נמי סרכי מילתא אלא אמר רב אשי חזין אי
 רובן אורז אכלי לא ניכלה זר באפייהו
 דילמא משתכחא תורת חלה מינייהו ואי
 רובן דגן אכלי ניכלה זר באפייהו דילמא
 אתי לאפרושי מון החיוב על הפטור ומן
 הפטור על החיוב גופא דברים המותרין
 ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה רשאי
 להתירן בפניהן אמר רב חסדא בכותאי
 עסקינו וכ"ע לא והתניא ורוחצין שני אחין
 כאחד ואין רוחצין שני אחין בכבול ומועשה
 ביהודה והלל בנו של רבן גמליאל שרחצו
 שניהם כאחד בכבול ולעזוב עליהן כל המדינה
 אמרו מימינו לא ראינו כך ונשמט הלל
 ויצא לבית החיצון ולא רצה לומר להן
 מותרין אתם ויצאים בקורדיקסון בשבת ואין
 יוצאין בקורדיקסון בשבת בבירי ומועשה
 ביהודה והלל בנו של רבן גמליאל שיצאו
 בקורדיקסון בשבת בבירי ולעזוב עליהן
 המדינה ואמרו מימינו לא ראינו כך ושמתום
 ונתנום לעבדיהן ולא רצו לומר להן מותרין
 אתם ויושבין על פספלי נכרים בשבת ואינן
 יושבין על פספלי נכרים בשבת בעכו ומועשה
 ב"ר"ש בן גמליאל שישב על פספלי נכרים
 בשבת בעכו ולעזוב עליו כל המדינה אמרו
 מימינו לא ראינו כך נשמט על גבי קרקע
 ולא רצה לומר להן מותרין אתם בני מדינת
 הים נמי כיון דלא שכיוי רבנן גבייהו ככותים
 דמו בשלמא פספלי נכרים משום דמחזוי
 כמקח וממכר בקורדיקסון נמי דילמא
 משתלפינן ואתי לאיתויניהו ארבע אמות
 ברשות הרבים אלא רוחצין מאי טעמא לא
 כדנתיב א"ע הכל אדם רוחץ ארוץ מאביו
 וחמיו ובעל אמו ובעל אחותו ור' יהודה מתיר
 באביו מפני כבוד אביו והוא הדין לבעל אמו
 ואתו אינהו וגזור בשני אחין משום בעל
 אחותו תנא תלמיד לא ירחץ עם רבו ואם
 רבו צריך לו מותר כי אתה רבה בר רב הנהג
 אבל דאייתרא עול לגביה רב ע"זריא סבא
 ורבה בריה דרב הונא כיון דחזוניהו כסיה
 מינייהו אתו ואמרו ליה "לאביי אמר להו
 שוויהכו בכותאי ורבה בר בר חנה לית ליה הא דתנן נותנין עליו חומרי המקום
 שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר אביו הני מילי מבבל לבבל
 ומאריך ישראל לא"י אי נמי מבבל לא"י אבל מא"י לבבל לא כיון דאנן כיפינן
 להו עבדינן כוונתיהו רב אשי אמר אפילו תימא מא"י לבבל להני מילי היכא
 דאין דעתו לחזור ורבה בר בר חנה דעתו לחזור הוה א"ל רבה בר בר חנה
 לבניה בני לא תאכל לא בפני ולא שלא בפני אני שראיתי את ר' יוחנן שאכל
 כדי הוא ר' יוחנן לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו אתה לא ראית אותו לא תאכל
 בין בפני בן שלא בפני ופליגא דידיה אדידיה דאמר רבה בר בר חנה סח לי
 רבי יוחנן בן אלעזר פעם אחת נכנסתי אחר ר"ש בן רבי יוסי בן לקוניא לגינה

א. [ואין להתירן בפניהם]
 שלא וירגילו בני אדם
 להקל ויבאו להתיר איסור.
 מוס' עיניו קל:
 ב. ועובד בדת שאן
 טעות היה שהיו סבורים
 שהיה ארץ ישראל. מוס'
 ה"א. הלכך מותר
 שלא בפניהם אבל מ"מ
 בפניהם אסור כיון שלא
 נעשה מחמת טעות אלא
 משום דחזוניהו על עממי.
 מוס' ר"פ. ד. דבין קמין לא
 בין רבא אשי לקמן לא
 קשיא מיד. מוס' אגך.
 ה. דעכו חריל הוא. שס.
 ו. מפני שראש גולה
 עמה. ח' ה"יין.